

TARTALOM

SZIMBÓLUMOK ÉS RITUÁLÉK	11
(Jogi) szimbólumok	11
(Jogi) rituálék	15
 A SZÍNEK ÉS JELENTÉSÜK A JOGTÖRTÉNETBEN ..	21
Fehér	21
Fekete	23
Bíbor	24
Vörös	25
Sárga	27
Zöld	28
Kék	29
Barna	30
Arany és ezüst	31
 ÁLLATOK ÉS SZIMBÓLUMOK	35
Az állatok és az emberi kultúra	35
Az állatok büntetőjogi felelősségre vonása	36
Állatok a büntetés-véghajtásban	39
Címerállatok	40
Oroszlán	40
Medve	41
Ló	41
Szarvas	42
Sas	42
Daru	44
Kakas	45

Griff	48
Egyszarvú	49
Sárkány	49
Egyéb állatok	49
Macska	49
Kutya	50
Farkas	51
Elefánt	54
Kecske	55
Kos (bárány)	56
Nyúl	56
Hermelin	57
Kígyó	58
Béka	58
Holló	59
Szarka	60
 RUHÁZAT ÉS JELKÉPEK	65
Az öltözködésre vonatkozó szabályok – általában	65
Ruhaviseleti előírások	66
Megkülönböztető öltözékek	74
Megszégyenítő öltözékek	76
A köpeny (palást, talár)	76
A kalap (süveg)	79
A fátyol	80
A kesztyű	81
Az öv	82
A ruhaszegély	83
Az öltözékekhez való hozzájutás	83
Vásárlással	83
Örökségként	84
Hozományként	85
Ajándékként	86
Fizetségként	86
Szankcióként	87

HATALMI FELSÉGJELVÉNYEK	92
A királyi hatalom eredete a középkori Európában	92
A koronázási szertartás	93
A felkenés	93
A királykoronázás	95
A királyné koronázása	98
Az erdélyi fejedelem megválasztása és beiktatása	100
A koronázási jelvények	103
A palást	103
Az országalma	104
A kereszt	105
A jogar	105
A korona	106
A kard	109
A királyi lándzsa	110
A koronázási lakoma	111
A koronázási szertartáshoz kapcsolódó egyéb szokások	114
Trón, trónra ültetés	115
Pajzsra emelés	117
A főhatalom megszerzésével és gyakorlásával	
összefüggő szokások	120
A selyemzsínór	120
Állatok a főhatalommal és a hatalomgyakorlással	
kapcsolatos szimbolikában	121
ÍTÉLKEZÉSI SZIMBÓLUMOK	129
A bírói jelképek	129
A bírói pálca	130
A kard	131
A bárd és a vesszőnaláb	132
Az Igazság nőalakja	133
A mérleg	135
A városi bírák megválasztása	137
A bírósági tárgyalások ideje és helye	142
Ülésrend a bírósági tárgyaláson	145

A bíró hivatali öltözéke	147
A bírói talár megjelenése Magyarországon	149
SZIMBÓLUMOK ÉS RITUÁLÉK	
A MAGÁNJOGBAN	163
Jelképek és szertartások a kötelmi jogban	163
A szerződéskötéshez kapcsolódó szertartások	163
A szerződés létrejöttét megerősítő növényi szimbólumok	165
A szerződés létrejöttét megerősítő hatalmi felségjelvények	166
A birtokba való beiktatás jelképei és szertartásai	166
A hűbérbirtokba történő bevezetés, az invesztitura szertartása	169
Perorvoslat és jelkép: a visszaüzés	170
A birtokból való kizárási rituáléja (de chrene cruda)	172
A tulajdonátruházás jelképei és szertartásai	173
Áldomásivás adásvételkor	174
Áldomásivás egyéb alkalmakkor	176
Egyéb szimbólum	177
A meggörbített dénár adóssági perben	177
Jelképek és szertartások a családjogban	178
Az atyai hatalom jelképei	178
Az újszülött befogadása a családba	178
Örökbefogadás	179
Családi, rokon kötelék felbontása	180
Házasságkötés és jelképek	181
Házasság a középkori ábrázolásokon	181
A házasságkötés formái a régi magyar jogban	182
Nőrablás	182
Nővétel	184
A párválasztástól az eljegyzésig	187
Párválasztás	187
Háztűznézés, kisasszonylátás	191

Megkérés, kézfogó és gyűrűváltás	192	
Az eljegyzés	196	
A lakodalomhoz fűződő szokások	200	
Előzetes esküvés	203	
Perzselés	203	
Csiga(víg)taposás (csigacsinálás, csigapergető)	203	
Kakasnyakvágás	203	
„Hétlófa”	205	
Leánykapás (menyasszonyfektetés)	205	
„Akasztás”	206	
A házassággal kapcsolatos szokások	206	
Macskazene	206	
Csúfolás	207	
Tuskóhúzás	207	
Babfazékdobás (bakfazékdobás, ciberefazék-hordás)	208	
Teknőhúzás	208	
Fenyőlakodalom	208	
A menyegzői hagyományok továbbélése	209	
Jelképek és szertartások az öröklési jogban	209	
A KÖZÉPKORI PERES ELJÁRÁS RITUÁLÉI:		
ISTENÍTÉLET ÉS KÍNVALLATÁS	219	
Az istenítélet és formái	219	
A próba	219	
A perdöntő bajvívás	225	
Az eskü	230	
A kínvallatás	237	
BÜNTETÉSEK ÉS RITUÁLÉK		246
Megszégyenítő büntetések	246	
Kaloda	246	
Pellengér	248	

Szégyenpolc, szégyenpad	250
Szégyenketrec	251
Szégyen- vagy gúnyirat	251
Kényszerű séta vagy meghurcolás	251
„Világítás”	252
Eklézsiakövetés	253
Önmeghazudtolás	254
Szalmakoszorúval koszorúzás	255
Haj lenyírása	257
Pacalvetés	257
Bélyegégetés	258
Halálbüntetés	259
Lefejezés	260
Akasztás	265
Karóba húzás	267
Kővel agyonverés, megkövezés	268
Kerékbetörés	269
Tűzhalál	270
Vízbe fojtás	272
Elevenen eltemetés	273
Felnégyelés	274
 ÖSSZEGZÉS	280
 RÖVIDÍTÉSEK	283
 KÉPEK ÉS FORRÁSAIK	291
 FELHASZNÁLT IRODALOM	297
Források	297
Monográfiák	299
Egyéb önálló művek	304
Gyűjteményes kötetek	306
Tanulmányok, közlemények	308